

C80 – WEL9

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

1 februari 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de gezondheid in zwembaden

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 1 februari 2001

VOORZITTER : Mevrouw Patricia Ceysens

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.14 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de gezondheid in zwembaden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de gezondheid in zwembaden.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, waarde collega's, over gezondheid, zwembaden en chloor is al veel gezegd. Er was een Brussels onderzoek waaruit conclusies werden getrokken die er mijns inziens niet instonden. Gisteren werd dat trouwens bevestigd. Verder hebben zowel Brusselse gezagsdragers als minister Vogels op tv gewezen op het belang van watergevenning. Kind en Gezin waarschuwde ongeveer op hetzelfde ogenblik voor het gevaar van zwembadchloor voor kinderen jonger dan vier. Vrijdag heeft mevrouw Vogels als minister van Gezondheid meegedeeld dat niet alleen de milieunormen worden gecontroleerd, maar dat er ook inspecties in het belang van de volksgezondheid worden georganiseerd. Hierover heerst dus onduidelijkheid.

Ik heb het Brussels onderzoek gelezen, en bij Kind en Gezin mijn licht opgestoken over het probleem. Kind en Gezin heeft vroeger al informatie verspreid over het chloorprobleem. Kind en Gezin verdedigt het genuanceerde standpunt dat zwemmen gezond is, maar dat men voorzichtig moet zijn met kinderen jonger dan vier. Kind en Gezin pleit ervoor om kinderen jonger dan drie medisch te laten begeleiden. Het is niet evident om zonder

voorzorgsmaatregelen zwemgewenning te promoten. De longen van kleine kinderen zijn zwak, en chloor kan dan nadelige effecten hebben. Men legt niet onmiddellijk een verband met longziekten, maar men moet voorzichtig zijn met kinderen met zwakkere longen. Kinderen ouder dan vier lopen meestal geen gevaar, omdat ze gewoonlijk medisch al zijn onderzocht.

Wie heeft het bij het rechte eind ? In elk geval is de minister verantwoordelijk voor de volksgezondheid. Welke gezondheidsnormen worden gehanteerd bij de controle van zwembaden ? Wat leert ons een vergelijking van deze normen met die van het Waals en Brussels Gewest, en met het buitenland ? Houdt men bij het hanteren van de normen en het verspreiden van informatie rekening met de leeftijd van de zwembadgebruikers ? Wat denkt de minister van het genuanceerde advies van Kind en Gezin om voorzichtig te zijn met kinderen jonger dan vier ?

In een persbericht maakt de minister gewag van zwembaden die op het vlak van gezondheid tekortschieten. Daarover is geen proces-verbaal opge maakt. Om welke zwembaden gaat het ? Gaat het om andere zwembaden dan deze die niet in orde zijn met de milieunormen ? Als ik het goed heb, heeft minister Dua die laatste categorie laten sluiten. Wellicht zijn er afspraken gemaakt met de zwembaden over de wijze waarop ze aan de gezondheidsnormen kunnen voldoen. Wanneer gebeuren de inspectiebezoeken en hoe verloopt de controle ? Krijgen we over die bezoeken informatie ? Worden er zwembaden gesloten ? Licht men de zwemmers in dat zwembaden niet helemaal in orde zijn met de voorschriften ? Treft u, in overleg met de minister van Onderwijs, regelingen voor leerlingen waarvoor zwemmen tot de eindtermen behoort ? Als men in een streek zwembaden moet sluiten, zal dat op dat vlak tot problemen leiden.

Becq

Men is bekommerd om het chloorprobleem. Elektrolyse zou voor een – weliswaar duur – alternatief kunnen zorgen. Zwembadverantwoordelijken overwegen om de toediening van chloor te verfijnen, om het druppelsgewijs, dag per dag toe te dienen. Welke normen zijn er in dat verband geldig? Ook in het verleden zijn er al kinderen door chloor bevangen, wat tot ziekenhuisopnames heeft geleid.

De voorzitter : Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Men stelt de toevoeging van chloor aan zwemwater niet meer in vraag. De verluchting en toediening moet wel zo gebeuren dat de concentraties van chlooramine in de zwembadgebouwen minimaal zijn. Is het juist dat er geen enkele reglementering inzake de controle van de luchtkwaliteit in zwembaden bestaat?

De voorzitter : De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, waarde collega's, ik was een beetje verbaasd toen ik in de pers las dat zwemmen slecht zou zijn voor de luchtwegen van kinderen met astma en longaandoeningen. Ik heb zelf een kind dat zwaar astmatisch was. We zijn met hem veel gaan zwemmen. Zwemmen heeft een positieve invloed. Ik stel bij mezelf vast dat zwemmen goed is om luchtwegeninfecties te bestrijden. Vochtige warmte heeft een heilzame invloed op mensen met luchtwegeninfecties.

Dat was het goede nieuws; nu volgt het slechte. Als fervent zwemmer stoor ik me geregeld aan de chloorconcentraties in zwembaden. Chloor irriteert de slijmvliezen, en het stinkt. De irritaties verschillen van zwembad tot zwembad. Dat is eigenaardig, want ik veronderstel dat er terzake een vrij stringente reglementering bestaat. In de gemeente waar ik woon, is er een zwembad waarvan ik vermoedde dat de chloorconcentratie erg hoog was. Men heeft er ongeveer 25 miljoen frank besteed aan werken om het zwembad aan Vlarem aan de passen. Na de werken was de irritatie ten gevolge van chloor echter nog altijd even erg.

Blijkbaar dient men in de zwembaden zo veel mogelijk chloor toe, en zit men voortdurend tegen de maximumgrens. Wellicht wil men koste wat het kost legionellabesmettingen voorkomen. Af en toe gebeuren er ongelukken met chloor. De techniek is niet onfeilbaar, en het personeel nog veel minder. Volgens Vlarem mag alleen chloor worden ge-

bruikt. Daarom hebben we een voorstel van resolutie ingediend dat al is besproken in de commissie voor Leefmilieu. Met dat voorstel willen we Vlarem wijzigen, zodat men ook andere producten kan gebruiken. Afwijkingen kunnen pas na een omslachtige procedure worden goedgekeurd. Dat kan men allemaal nalezen in het verslag van de bespreking van het voorstel van resolutie.

Ik heb de indruk dat de minister niet goed weet welke alternatieven er bestaan. Als daarover wordt gesproken, worden fenomenen als ozonvorming en dergelijke te berde gebracht. Dat zijn echter verschijnselen die zich buiten het zwembad voordoen, terwijl de gevolgen zich rechtstreeks, in het water zelf, moeten voordoen. Er bestaan nochtans vervangproducten voor chloor die men in het zwembad zelf inbrengt, die onmiddellijk desinfecteren en niet de nadelen van chloor hebben. Sanitex is een product dat men zeer veel zou gebruiken in de Verenigde Staten. Vlarem staat echter de promotie van die producten en bijkomend onderzoek over alternatieven in de weg.

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Ik heb zelf wat opzoekingen gedaan. Blijkbaar is deze materie al vaak ter sprake gekomen in de commissie voor Leefmilieu. De vragen van de heer Strackx zijn er eigenlijk al ten dele beantwoord door minister Dua. Mevrouw Becq vraagt zich af in welke mate zwembadgebruikers op de hoogte worden gebracht van de toestand van de zwembaden. Deze week nog heeft mijn jongste zoon een briefje meegekregen met allerlei waarden en cijfers. Zwembaden leveren dus inspanningen om gebruikers te informeren over de toestand.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Als er commotie is over zaken zoals wratteninfecties en dergelijke komen de zwembaden met hun goede cijfers voor de dag. Maar hoe zit het met de zwembaden waarvan de inspectiediensten van oordeel zijn dat gebruikers er risico's kunnen lopen? Hoe worden ouders en gebruikers daarover geïnformeerd?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, in 1992 is in Vlarem het hoofdstuk over de exploitatievoorwaarden voor zwembaden aangepast. Die aanpassing is voorbereid door een werkgroep met vertegenwoordigers van onze ge-

Vogels

zondheids- en milieu-inspecties. De exploitatievoorwaarden hebben betrekking op normen inzake veiligheid en hygiëne. Het gaat om verregaande normen die van de uitbaters grote investeringen en aanpassingen vergen. Daarom was in een overgangperiode voorzien. Die liep tot 1 januari 2001.

Vlarem schrijft voor dat men chloor als zuiveringsproduct gebruikt. We zijn bereid om te praten over alternatieven. In 1992 konden we niet anders dan de op dat ogenblik algemeen aanvaarde producten te weerhouden. Niets belet ons om nu andere producten in overweging te nemen : Vlarem staat dat toe. Ook onze gezondheidsinspectie is daartoe bereid. In Vlaanderen moet er in elke liter zwembadwater tussen 0,1 en 0,5 milligram chloor aanwezig zijn. Die chloor moet op een computergestuurde en constante manier aan het water worden toegevoegd. Het kan dus niet meer dat men bakken chloor in het zwembad gooit. Verder moet een luchtverversingssysteem buitenlucht naar binnen brengen. Er gebeuren voortdurend metingen om het chloorgehalte in het water te meten. Voor de aanwezigheid van chloordamp in de lucht is dat niet zo. Men gaat ervan uit dat een bepaald niveau van luchtverversing ervoor zorgt dat de chloordamp niet te hoog is.

Naar aanleiding van het onderzoek van die Brusselse professor heeft de gezondheidsinspectie beslist om een aantal metingen over de aanwezigheid van chloor in de lucht uit te voeren. Op dit ogenblik overwegen we nog niet om alle zwembaduitbaters te verplichten het chloorgehalte in de lucht permanent te meten.

Hoe zit het met onze Vlarenormen, in vergelijking met de ons omringende gebieden en landen ? In Brussel en Wallonië zijn er geen opgelegde normen. De Brusselse en Waalse zwembaden moeten voldoen aan de oude uitbatingsvergunningen van het ARAB. Onze normen kunnen worden vergeleken met die van de ons omringende landen. Op sommige vlakken is de Vlaamse wetgeving strenger, op andere is dat dan weer niet het geval. Onze normen over het vrij chloorgehalte van het zwembadwater zijn dezelfde als die van Frankrijk, Nederland en Spanje. Inzake gebonden chloor is de Spaanse wetgeving strenger. Zoals in de ons omringende landen maken we geen onderscheid volgens de leeftijd van de zwemmers. Dat zou trouwens moeilijk in de praktijk te brengen zijn. Wel maken we een onderscheid naargelang het soort van zwembad : een overdekt zwembad, een openluchtzwembad of een therapiebad.

De uitbaters hebben een ruime overgangperiode gekregen om hun zwembad alsnog in overeenstemming te brengen met de Vlarenormen. Tijdens de tweede helft van 2000 hebben de milieu-inspectie en de gezondheidsinspectie zich voortdurend beziggehouden met de vraag of we vanaf 1 januari 2001 alle zwembaden moeten sluiten die niet in orde zijn met de 35 Vlarembevelingen. Dat zou een hypotheek leggen op een aantal andere beleidsoplossingen, zoals de eindtermen van het onderwijs die met zwemmen verband houden. Niet alle normen zijn even belangrijk en prioritair. Zo is onder meer voorgeschreven dat de toiletten de grond niet mogen raken. Sommige gemeenten zou het bijzonder veel kosten om hun vrij recent gebouwde toiletten te vervangen door nieuwe. Onze gezondheidsinspectie heeft de mogelijkheid om uit de lijst van bevelingen een reeks te selecteren die zeker moeten worden gerespecteerd om ernstige gevaren voor de volksgezondheid te vermijden. Ze heeft daarover overlegd met de milieu-inspectie. Alle zwembaden zijn op de hoogte gebracht dat zou worden opgetreden tegen uitbaters die de geselecteerde normen niet respecteren.

Uit de rapporten blijkt dat er nog steeds zwembaden waren waar men met een emmer de chloor in het water giet, en andere waar de elektrische bedrading gewoon aan de muur is vastgehecht. Er is dus nog sprake van ernstige wantoestanden. Alle zwembaduitbaters zijn verwittigd. We hebben hen meegedeeld dat de zwembaden moeten sluiten als ze niet in orde zijn. Drie zwembaduitbaters hebben de eer aan zichzelf gehouden, en sloten hun deuren. Het zwembad van Lier was daar een van, en heeft tussen kerstmis en nieuwjaar het nieuws gehaald.

Begin januari zijn alle uitbaters van risico-zwembaden uitgenodigd voor een gesprek. We hebben met hen gesproken over het standpunt van de gezondheidsinspectie. Dat standpunt bestaat uit drie aspecten. Voor 31 januari 2001 heeft men alle zwembaden bezocht die de Vlaremvoorwaarden niet naleven en die een dreigend of ernstig gevaar betekenen voor de volksgezondheid. Er zal een proces-verbaal worden opgesteld en de gezondheidsinspectie zal die zwembaden ambtshalve sluiten.

Voor 31 maart 2001 zullen alle zwembaden worden geïnspecteerd die niet aan alle Vlaremvoorwaarden voldoen, doch waar ter bescherming van de volksgezondheid geen sluiting is vereist en die niet tijdig een afwijkingaanvraag indienden voor de artikels uit Vlarem 2 die ze niet kunnen naleven. Het gaat dus om zwembaden die wel de chloorbevelingen respecteren, maar die bijvoorbeeld met de wc's

Vogels

nog niet in orde zijn. Deze zwembaduitbaters krijgen alsnog de mogelijkheid om een afwijking aan te vragen.

De laatste categorie van zwembaden komt nog voor de zomervakantie aan bod. Het gaat om baden die niet voldoen aan de Vlaamse voorwaarden die op het vlak van gezondheid minder essentieel zijn, en die ook een afwijkingsaanvraag hebben ingediend maar nog geen antwoord van de overheid ontvingen. Zo willen we op een evenwichtige wijze nagaan of zwembaden al dan niet hun deuren moeten sluiten.

Hoe zit het met het gevaar van chloor voor jonge kinderen ? Ik vroeg me onmiddellijk af of het om een serieus onderzoek ging, dan wel een werk van iemand die gewoon het nieuws probeert te halen. De administratie Volksgezondheid is verantwoordelijk voor de inspectie van de zwembaden en heeft mee de Vlaamse voorwaarden opgesteld. De administratie heeft de regeling voortdurend geëvalueerd, en heeft terzake dus een expertise verworven. Mensen van de administratie hebben me gezegd dat het onderzoek betrekking heeft op Wallonië en Brussel, waar de toestand grondig verschilt van die in Vlaanderen.

Verder zijn de resultaten van het onderzoek niet in die mate overtuigend dat we, als we geen Vlaamse reglementering hadden gehad, onmiddellijk onze zwembaden zouden sluiten, zoals de heer Gosuin heeft gedaan. Vier professoren hebben dat onderzoek nog eens bekeken, en ze hebben ons gelijk gegeven. De auteur van het onderzoek verschuilt zich vandaag achter een cryptisch zinnetje dat er 'een mogelijk verband' bestaat tussen luchtwegenaandoeningen en chloor in zwembaden.

Over deze zaak is in de media deining ontstaan. De pers vroeg Kind en Gezin om een reactie. De organisatie koos voor de veiligste benadering, en vroeg om uit te kijken voor kinderen onder vier. Er is geen enkele wetenschappelijke reden om te zeggen dat dit moet. Kinderen met luchtwegenaandoeningen worden door een arts behandeld. Die arts draagt de verantwoordelijkheid om te zeggen of het al dan niet mag zwemmen.

Het kan zeker niet de bedoeling zijn om campagnes op te zetten om de bevolking diets te maken

dat men met kinderen onder de vier jaar moet oppletten. Men maakt ouders al te veel ongerust over vanalles en nog wat, we moeten dus vermijden dat kinderen als kasplantjes worden opgevoed. We mogen niet reageren op elke wetenschappelijk verpakte hype. Telkens opnieuw moeten we als beleidsvoerder de zaken goed afwegen. Vlaanderen staat echter sterk inzake het onderzoek van de effecten van chloor en inzake de controle op het gebruik ervan. We staan op stevige grond om dat standpunt te kunnen innemen.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, kunt u uitleggen hoe het zit met het informeren van ouders en gebruikers van zwembaden die maar ten dele in orde zijn ? Kan ik uit uw uiteenzetting afleiden dat het niet nodig is om ouders en gebruikers te verwittigen als het om halfslachtige toestanden gaat ? Ik ga er natuurlijk van uit dat zwembaden die moeten worden gesloten ook effectief worden gesloten, en dat dit wordt gecontroleerd.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Zwembaden die een rechtstreeks gevaar voor de gezondheid vormen, werden voor 31 januari bezocht. Als ze niet zelf hun deuren sluiten, dan zullen de gemeenten – als het om een klasse-3-bad gaat – of de inspectie – als het om een klasse-1- of een klasse-2-bad gaat – de zaak desnoods verzegelelen.

Ook in dat geval moeten we ouders echter niet nodeloos ongerust maken. De kans om een schimmelinfectie in een zwembad op te lopen vermindert als men de toiletten niet op de grond plaatst maar aan de muur hangt, want men kan de wc's op de grond minder goed poetsen. Het verschil is echter niet groot genoeg om ouders te alarmeren en hen te zeggen dat hun kinderen nu sneller een schimmelinfectie kunnen oplopen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.46 uur.*
